

БОРБА

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП, ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ

И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕННИЯ ФРОНТ — В. ТЪРНОВО

Излиза три пъти седмично

Год. XIX, бр. 117 (1872)

В. Търново, събота 28 септември 1963 г.

Цена 2 стотинки

ЗА ЗИМАТА ПОДГОТОВЕНИ!

Постоянна задача на търговските организации е да придвижват стоките от производството до потребителите в града и селото, да удовлетворяват техните постоянно растещи материални и културни нужди, като се съобразяват с изискванията на всеки сезон. В момента най-важната задача пред търговските работници е да се подготвят за зимата.

В нашия окръг се раждат много плодове и зеленчуци и съвсем неоправдано е търговските организации да не осигурят на населението за зимата картофи, туршии и плодове. Досега не са взети мерки за осигуряване на необходимите количества зеленчуци за латеруване и туршии. Не са осигурени с необходимата складовна площ за тяхното съхранение клоновете на ОТП — В. Търново, Павликени и други. Необходимо е да се мисли и за подготовката на туршии от потребителните кооперации, за които те имат възможности. Не бива да се повтори допуснатата слабост през миналата година от потребителните кооперации в Златарица, П. Сеновец и други, които не си осигуриха необходимите количества туршии.

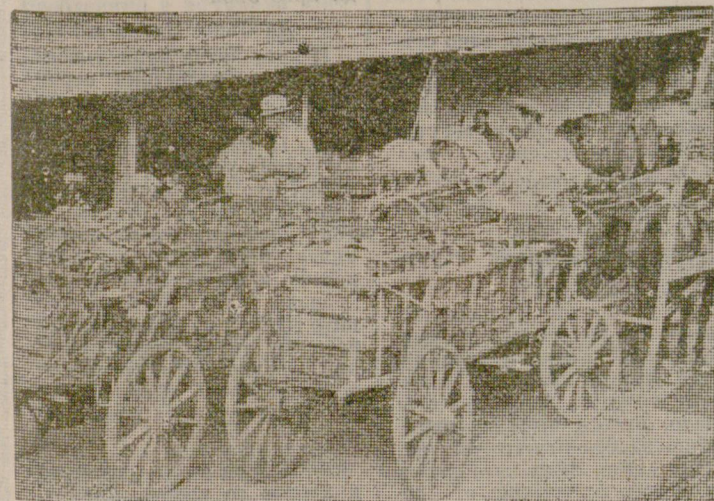
Друга задача, която трябва да се реши от търговските организации е осигуряване на необходимите обекти и обзавеждане за есенно-зимния сезон. Добре се справят с тази задача клоновете на ОТП — Г. Орхоника, Едена, но в клоновете на ОТП — В. Търново и Свищов все още не са се осигурили с детски клинове и палатки, детски външни трикоажи, галонии и други.

За набавянето на необходимите стоки ръководствата на ОТП трябва да вземат мерки за производство и обезпечаване доставката им по търговската мрежа.

Сериозно внимание да се обърне от търговските организации за осигуряване на необходимите зеленчукови консерви, печки, юнци и други. Не е достатъчно само стоките да се доставят в складовете, а трябва системно да се зарежда търговската мрежа. Отсега следва да се вземат мерки за снабдяване на магазините в балканските райони със зеленчукови консерви и други необходими стоки.

Немалък дял в подготовката на търговските организации за зимата заема и снабдяването с топливно. Все още не са задоволени нуждите на населението с отоплителни материали, а зимата наближава.

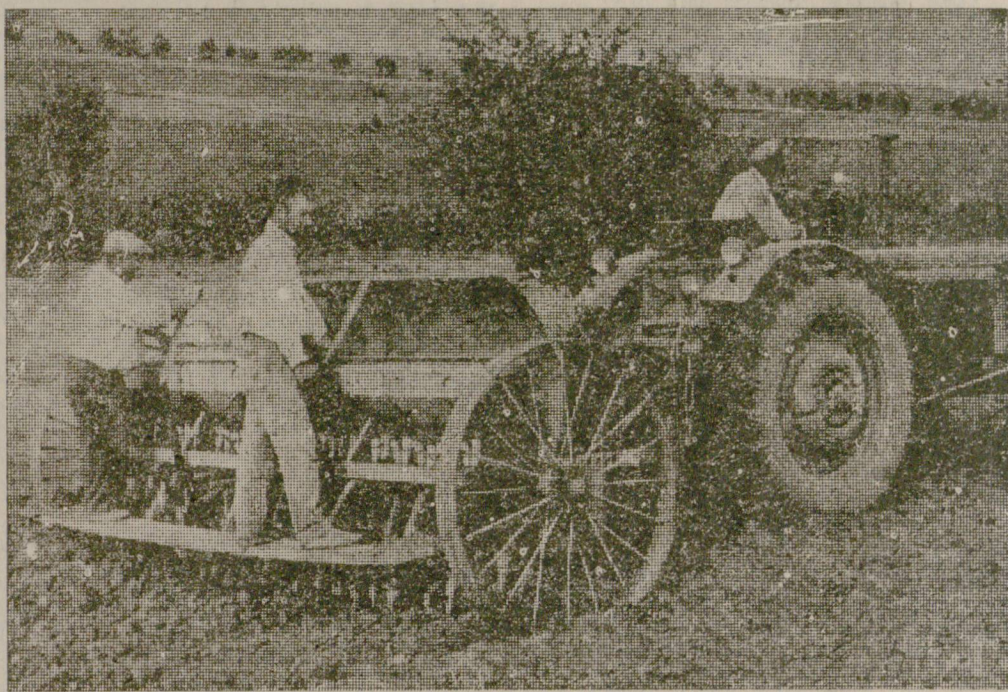
За подготовката на търговските организации за зимата е необходимо да се упражнява по-непосредствен контрол от изпълнителните комитети на общинските народни съвети, от комитетите за народен и обществен контрол. Цялата търговска мрежа в окръга трябва да се подготви за задоволяване нуждите на населението през зимата.

От кооперативните лозя към избата в с. Карансен е непрекъснат потокът от коли, натоварени със сочно грозде, от което се приготвя Карансенска гъзма. Към 26 септември е предадено в избата над 300 тона грозде. Снимка: Ив. Воденичаров

НА ГРОЗДОБЕР И СЕИТБА!

Първи сеитбени дни

НА СНИМКАТА: Трактористът Иван Симеонов Караиванов и прикачващите Григор Бобев и Христо Стаев от първа тракторно-полеводна бригада в ТКЗС Алеково сеят пшеница.

ЕСЕН. Суха и топла. Плуговете, теглени от тракторите, с мъка разкърват чернозем в обширните блокове на Алековското кооперативно стопанство. Трудно е, но времето не чака. Сеитбата напирва. Сега се залагат основите за един по-богат урожай. За по-нататъшните успехи в разрешаването на зърнения проблем. Кооператорите и механизаторите добре разбират това. И те

вече хвърлят златните семена в площите, на които е извършена предсеитбена оран. Всеки нов ден носи по нещо ново за кооператорите от Алеково. 26 септември бе денят, в който алековчани хвърлиха първите пшенични семена в земята. На блока сред кооператорите дойдох секретарят на Общинския партийен комитет — Кирил Апостолов, заместник-председелят на кооперативното

стопанство — Илия Лазаров, агрономът Тодор Иванов Тодоров. Последни наставления. И. когато всичко бе готово, те изпълниха един откопешен обичай. Разгънаха торбите, разкъсаха изпечените пелети, приготвени специално за този случай, взеха по къшей хляб, отпиха по глътка вино и си пожелаха благодатен труд.

Мониторни трактори забръмчаха. Местността „Усойте“, която вече не е безплодна, се огласи от шумния напел на машините. В изпърханалата земя механизаторите от първа и втора тракторно-полеводна бригада вече трети ден сеят семена, които ще се развият и донесат богато плодородие през идущата година.

Д. БУРНЕВ
Е. ЛЕШКОВА
от Обществена редакция на в. „Борба“ в с. Алеково

Гроздето за износ и за вино — едновременно!

Такава е сега задачата пред кооператорите, работниците от изкупуването и „Винпром“ в района на ТКЗС — с. Сухиндол. До 25 септември стопанството е предало за износ 483 тона екстра и първо качество грозде. Но според определения план, стопанството трябва да предаде 1100 тона. Явно е, че до този момент, когато много ТКЗС от окръга изпълниха плана си, тук не е, предадено даже и половината от гроздето за износ.

Този факт поражда загриженост у сухиндолчани, защото те не от вчера, и не от близките няколко години са прочути със своето грозде и вино не само в страната, а и далеч зад нейните граници. Върбени, че в някои участъци, нато в Бяла река и др., природните стихии нанесоха чувствителни поражения и щети, а гроздето до преди няколко дена още не беше навсякъде достатъчно узряло, известните майстори-лозари и винари не са скръстили ръце.

През последните дни, след проведената среща — съвещание на ръководители и кооператори от ТКЗС, специалисти и работници от изкупуването и ДП „Винпром“, организацията на гроздобера се подобрява. Едновременно с всички други ежедневни селскостопански задачи, дневният план-график от 40 и повече тона грозде за износ започва да се достига. Подобри се много и качеството на работата по манипулационните пунктове. Много хубава новина от Сухиндол е и тази, че първите над 200 тона грозде за преработка предимно от сорта „Ризлинг“ и „Гъзма“, набрани от младите лозя, вече постъпиха във „Винпром“. Радостни са и работниците, защото прието грозде е откъснато в най-хубавата му зрялост — гаранция за производството на висококачествени вина.

Върбени че от тагодишната гроздова реколта ДП „Винпром“ ще приеме 1 000 000 кг помалко, всички работници и специалисти се подготвиха отрано, за да посрещнат добре кампанията. На тях им предстои от новото над 7 000 000 килограма грозде да приготвят различни видове трапезни и десертни вина, които на международния пазар трябва достойно да отстояват честта на българската марка. Затова всички съоръжения и помпи бяха навреме ремонтирани и изпробвани, довършва се монтажът на хладилната инсталация. От октомври ще бъде открит нов цех — за бутилиране на вино за износ. Специалистите по места и чрез местната радиоредба разясняват новите цени на гроздето в зависимост от зрелостта, запазеността и правилното му сортиране. От деветте пункта, бсе ТКЗС Сухиндол, гроздето ще бъде извозвано с коли на ДАП.

Работниците и ръководителите на „Винпром“ сега, в навечерието на тяхната денонощна работа по приемянето и преработването на гроздето, замолват другарите от „Енергоснабдяване“ — Г. Орхоника, да

ПРОВЕРЕНО ОТ ОПИТА

изводите, че различните местности изискват различни сортове семена и търлят различни срокове при сеитбата. За трети път с основание най-големи надежди възлагат на св. вестския високородовит сорт „Безостая-1“. Затова над 60 тона сто от площите те ще засеят от тази пшеница.

— Досега само Стефан Петев, — казва агрономът Петър Кирилов, — е засял 600 декара с „Безостая“. А сеитбата ни наближава 3000 декара.

Механизаторите, специалните и ръководителите дръжат на една друга особеност. И сега трактористите от бригадата на Александър Златев сеят по

кръстосан начин. Агрономът отново поясня, че от хълмистите терени, каквито са масларевските, високи добиви могат да се получат само чрез кръстосана сеитба, защото така се осигурява по-добро светлинно ситиане на растенията и земята се разрехва по-добре. Тагодишните резултати потвърдиха и този опит.

Но сравнително постоянните високи добиви пшеница в Масларево не се дължат вече на колко години поред само от начина на засяването. Почвите, върху които сега засяват, са натоварени с по 15-20 кг суперфосфат и двукратно изорани.

— Моят машина си изпъл-

ва главно от прекомерното засъщаване. При по-дълбоко заораване земята се кърти на големи буци, а при плитко ордията просто драят почвата, без да създават необходимия рехков слой. Разбира се, там, където площите са били освободени от ранни предшественици и предсеитбената обработка е направена веднага, подготовката на почвата отговаря на изискванията и сеитбата се извършва качествено.

Но какво да се прави с другите площи? Този тревожен въпрос вълнува и специалисти, и механизатори. Затова към различните блокове се подхожда различно. Тези, които са изорани през юли или август и са накартени на буци, сега се дискуват няколко пъти. Сами механизаторите не за-

почват сеитбата, докато не се убедят, че редосеялките ще се движат нормално, боутите няма да подкачат и семената ще падат на необходимата дълбочина. За преодоляване на затрудненията при обработката много помага и наличието на два дискови плуга, които МТС — Търново е предоставило на стопанството. Изораните с тях площи се отличават с много по-добра подготовка на почвата, особено като се мисне два пъти в противоположни посоки.

Но понякога се допускат и недоглеждания. Надържайки се на хубавата работа на дисковите плугове, тук орат сльнчогледовите блокове, без да са почистили сеитбата. Наистина, те се изрязват от дисковете, но като се прибави наличието на много остатъци от плевели, ясно е, че трудностите при сеитбата ще бъдат големи, качеството на работата ще се влоши. При създаване си и без друго неблагоприятни условия, това не бива да се допуска. Ръководителите могат да намерят начини и отделият малко от работната ръка за почистване на блоковете. В краен случай може да се пристъпи и към изгаряне на остатъците, но предсеитбената подготовка на почвата трябва да се подобри.

Що се отнася до темпа на работата, може да се каже, че засега той е нормален. Хубавата помощ на студентите, а в последно време и на ученическите бригади, дават възможност в стопанството днес да се прибира по 350-400 декара пшеница. Освободени са вече около 6700 декара. Единадесет машини бързат да ги подготвят по-скоро и да дадат път на редосеялките. На четири тежки машини е организирана денонощна работа на две смени. Това дава основание да се вярва, че есенните култури в Балванското стопанство ще бъдат засети навреме.

П. ДИМИТРОВА

С ДОБРИ СЕМЕНА

Макар и да има още доста работа по прибирането на реколтата, в ТКЗС „Г. Димитров“ — Джугуница вече усилено се готвят за сеитбата на есенниците. От преди няколко дни започна сеитбата на ечемик и фуражна ръж.

Площите с предшественици житни култури още след жътвата бяха изорани. Сега усилено се извършва предсеитбеното иатораване с по 18-20 кг суперфосфат на декар. Новосово-

бодените площи на пролетниците се съвременено се орат.

При сегашните сухи условия, ако се ореше с обикновените плугове, оранта щеше да се кърти на буци, затова механизаторите използват дисковите плугове.

Взети са всички мерки сеитбата да се извършва с първокласни семена и при добро качество.

Ст. Жеков
от Обществена редакция на в. „Борба“ с. Джугуница

С есента дойде и радостта

Погледнати отдалеч, лозята в местността „Потока“ не правят особено впечатление. Приблизки ли се обаче и погледнеш увисналите на лозите едрожърстни гроздове, не можеш да не ахнеш. Жълтнали са, те те примамват, карат те да ги вкусиш.

Тук от няколко дни са кооператорите от Карансен. Пълнят те щайга след щайга, ще погледнат плода на своя труд и на сърцата им става леко, весело.

— Ехе-е-ей, баба Рада идва! — провикват се от горните редове.

Възрастна жена, възседнала бячонка се задава нагоре. Ядоса ваще се баба Рада Симеонова, че ето на — тая заран са идвали тук от „киното“, правили са снимки, а нея не ще я има на преглед.

— Но нищо! Пак ще дойдат те, ще ме намерят, — успокоява се тя и заподаняа кончето да бърза: хората я чакаха.

А долу, при колибата, една след друга пристигат каруците. Бригадирът Апостол Вачков е прецънен, доста ще погледа, докато приеме гроздето. И ще подхвърли на някоя кооператорка: „Повече да си отварят очите! Не бива да се излагаме!“

Втора бригада миналата година е получила най-много приходи от гроздето. Дали и тази година ще запази първенството — ето що вълнува сега бригадирата, хората му.

Често при тях ще се отбие и председателят на кооперативното стопанство Емил Калчев. И неговото лице не може да пренебрегне радостта.

— До в сряда сме предали за износ 480 тона грозде. Днес вече изпълняваме плана. А ще има да наберем още поне 200 — 300 тона! — казва, видимо доволен, той.

По 1000 килограма грозде

С грижлива ръка

Много е тези дни работата на полето. Затова, може би, стражници са по-ранобудни и по-припирени. Ето, седемнайсетте камиона на стопанството денонощно летят в различни посоки. Като благодатен порой се нисжат те на възроцила, препланиени с грозде, цвекло, сляж, царевича, зеленчуци. Постойте само край пътя и вижте как напират соките на родния черномез в трепкащите едри гроздове. Вече 430 тона са пратили стражници извън пределите на Родната и 233 тона са дали за преработка в избата.

С грижливата ръка на кооператорите и изключителната помощ на учениците беше обрана царевичата от 4800 декара, а останалите 700 декара ежчасно намаляват.

Не замлъква и моторът на цвеклокомбайна. Остават последните 200 декара цвекло.

Земата смърка вече своята тежка, пищна премяна. Гората от царевични стъбла е повалена от властни ръце и се прибира или като сляж, или като грамадни снопи. В черноземна край изсъхналата вече трева жълтеят само купчинките от едри мамули, които милиони зрънца блещат и очакват да бъдат прибрани от полето.

Отново механизаторите са на своите машини. Сега е времето да се подготвят двайсетте хиляди декари, които ще бъдат засети с есенници. Вече 13 800 декара са се проснакли под мекото есенно слънце, готови да приютят в своите егжи милиони нови зърна и да им дадат живот.

А в небето над Чапаво кръжи самолет. В помощ на кооператорите е разперил той ден-два крила и пръска суперфосфат.

Не са малки грижите и на градинарите. И те не поддържат крак в тези дни. За зимна са нужни зеле, моркови, пипер, късни сортове домати. Макар че планът за шипките и пипера отдавна е изпълнен, те ежчасно предават нови килограми пресни зеленчуци.

Като отприщен порой сега тече обилният плод на земята и може би повече от всякога е нужна грижливата ръка на стопаните. Но последните Стражничко поле! Послушайте своеобразната, припрана глъчавата на хората, смесена с шум на машините, и те разберете, че богатият плод на тази земя ще бъде прибран навреме.

Бл. ЙОРДАНОВА

П. КАИШАНОВ

СВЕДЕНИЕ

за изпълнение на по-важните селскостопански работи в проценти към 26 септември 1963 година

ТКЗС	Пшеница на ора	Салважиене	Общият износ
1. Кесарево	84.4	63	100
2. Стражица	81	90.9	77
3. Лисков	76.7	100	75.7
4. Беброво	71.6	77.5	100
5. Клифареве	69.2	79.1	85.8
6. Обединение	69	78.3	74.7
7. Лисковец	64.6	100	51.9
8. Ресен	64.5	76.6	38.4
9. П. Сеновец	61.9	88.2	44.6
10. Джугуница	58.2	101.4	72
11. Морна	52	100	100
12. В. Търново	52	58.5	65.3
13. Алеково	51.4	64.8	81.8
14. Карансен	51	91.3	68.5
15. Д. Линица	50.8	100	56.2
16. Златарица	50.4	62.5	57.4
17. Камен	49.1	103.9	81.2
18. В. чорка	47.3	99.3	80.2
19. Ц. корит	45.9	72.4	62
20. Сухиндол	45.6	85.1	96.8
21. Опча мотила	42.5	75	87
22. Драганово	41.2	78.3	87.5
23. Поликраище	41.1	99.9	56.4
24. Страхилово	40.2	100	31.3
25. Г. Студена	40	72.5	77.3
26. Върбовка	39.9	85.6	65.9
27. Ореш	39.8	59.2	80
28. Асеново	37.2	76.6	90.5
29. Д. Орхоника	37	83.7	50.5
30. Павликени	36.9	80.6	54.7
31. П. Тръмбеш	34.4	67.2	81.9
32. Самоводене	32.8	78.1	71.3
33. Козловец	32.2	98.3	61.9
34. Драгомирово	31.6	73	86.5
35. Михалици	31.1	93.2	55.6
36. Масларево	29	72.6	38.5
37. Сушица	27.3	60.3	41.3
38. Балван	26.8	76.1	64.7
39. Елена	26.5	66.5	81.2
40. Константин	13.7	42	95.6
41. Юрчици	10.8	0	8.3
ДЗС			
Лисковец	43.2	80	76.4
Солана	43.1	89.5	40.2
Свищов	7.0	47	55.4

Всичко за окръга: 52.9 81.2 81.5

Днес - в първите редици

Москва

МОСКВА, Москва!

Ти арко пак пламтиш, ти пак туптиш!
Ти пак си огнено сърце
и с ясна дурпурна усмивка бдиш
над братски стиснати ръце.
Че блискът на твоята зора
раздра световната тъма,
че ти като възторжена сестра
сыбра на цялата земя
и радостта, и бурната печал!
Москва, Москва!
сърце от разтопен метал!

Москва, Москва!
Пред твоите стоманени врати
разби се вражата кълба;
звездата ти с рубинен лъч трепти
над всяка горестна страна,
където робът пъл живот оре,
а мре лишен от късче хлеб,
където пролетарското море
възбуря от пламъка свиреп
на петгодишна демонска война.

Москва, Москва!
звезда на нови времена!
Москва, Москва!
от своите пламъци днес мълвиш
присъда на венов гнет.
Сред теб са Лондон, Рим, Берлин Париз,
сред теб е целият пролетарски свет.
И, горда в своя блъск и гърмеж,
с копнеж за сегната борба,
пламтиш чрез всеки старец и младеж,
зопеш кат бронзова тръба,
и твои зов веригите руши!
Москва, Москва!
вулкан от пламнали души!

И аз ще видя непознати и велики
довершаваните стеници тълпи,
пред чийто дъри вечно мълка бди
и вечно дебнат нужди бледолики,
а в тъмните потрошени стъкла
Смъртта потропа с ледени крила.

Ще видя пристъпа величествен на роба,
ще чуя гласен гърм да потресе
заспалите стъпки и понесе
надлъж и шир червената прокоба
на угнетения човешки род,
разбил вековния си холост.

И, мълчалив и блед сред бедните си братя,
ще понеса аз черния си кръст
и нека на гърди ми кървав пръст
да отбележи сетиния ден в борбата
и Кани да разбий с картечен гърм
челото ми и земния ми сън.

А ти, другарко скъпа — сестра ми утеха,
възторжена и смела отнини
към съзнанието на пролетните дни.
Аз ще целуна твоята светла дреха
и утрото на празника ми пръв
с корални капчици димяща кръв.

СМЕЛО МОЖЕ ДА СЕ КАЖЕ, че по своя талант и по характера на своето борческо литературно творчество Смирненски е нашият български Маяковски.
Нашият народ и, преди всичко работническата класа, в средата на която се роди, израсна, теори и се бори Смирненски, с право ще съхранява завинаги в своите сърца светлата неговата памет.
Богатото литературно наследство на Смирненски — една драгоценна съкровищница — следва да се направи достояние на всички трудници и се особено на нашата славна младеж в онзи исторически период, когато и нас се изграждат с героичен труд и ожесточена борба против вътрешния класов враг и външната империалистическа реакция основите на социалистическото общество — благоденствието на нашия народ и възхода на нашата родина.

Георги ДИМИТРОВ

НА УЛИЦАТА на пролетарската поезия настъпи празничен ден. Млад, свеж, сочен талант, в шеметната пъстрота на свои, оригинални краски и образи, които извирали и се протекат като огнен каскад, внесоха тази работ със стихотворения си сбирка „Да бъде ден!“
... На поета Смирненски. Той като той бе поет. Истински поет. Сочен поет, както се казва. Поет, какъвто рядко се разва. И пролетарският го очени като такъв. Няма друг поет у нас, след Вотава, тъй популярен сред масите, както Смирненски. Имената на двамата Христовици са неразделно свързани в съзнанието на масите. Неразделни в безсмъртието. Докато български пролетариат дъха, страда и се бори, копнее и се наплага — поезията на Смирненски ще го вдъхновява на подвиг и победа.

Георги БАКАЛОВ

ЖИВ С ЖИВИТЕ

ПОВЕЧЕ от четири десетилетия вече българският народ чете, познава, рецитира и обща пламенните стихове за социалистическата революция на големия поет Христо Смирненски.

Той умира на 18 юни 1923 г., едва що израснал като гражданин и като поет, едва 24-годишен, за да заживее с творчеството си вечно млад в паметта на българските поколения. Не е възможно да си представим Смирненски на 65-годишна възраст, на какъвто би бил днес, ако беше жив. Неговите стихове са тъй пламени, младежки! Поезията му е така млада и жизнена! Той е бил връстник на младите борци за революцията през 30-те, 40-те и 50-те години. Той ще бъде връстник и на всички млади строители на комунизма в нашата родина. Творчеството на Христо Смирненски грабва сърцата на трудовите хора още по времето на своето създаване. През 1922 г. стихосбирката „Да бъде ден!“ излиза в две последователни издания. Поместените в нея стихове се заучават от стотици възрастни рецитатори и се разнасят по утра, вечеринки, клубове, събрания и манифестации. Делто на поета бързо става знаме в борбата на народа против фашизма и капитализма. Поезията му лита широко и далече по родната земя. Превръща се в могъщо оръжие. Тя пропагандира идеите на революцията и комунизма. Призовава на борба. Възпламенява, ентузиазира, насочва и възпитаваша.

В гигантския двубой между народа и фашистите след героичното Септемврийско въстание през 1923 г. огнените революционни стихове на Христо Смирненски играят важна обществено-историческа роля. Преживяла загубата на хиляди свои дейци и преминала в дълбока нелегалност, Българската комунистическа партия използвава умелото творчество на поета, за да пропагандира революционните идеи и настроения. Въдъхновени революционни стихове на Христо Смирненски участвуват като незаменим войник на партията и народа в многогодишната епична антифашистка борба. Поколения български младежи и девойки научават първи път за революцията и комунизма от произведението на Смирненски. Най-достойните, най-храбри от тях се нареждат между борците-революционери като четат, заучават и рецитират стихотворенията му. Хиляди са ония, които полицията арестува и наказва, защото са рецитирали стихове от Смирненски. По различни тайнствени пътища неговите стихотворения проникват в затворите и излязките духа на заключените там народни синове. Те вдъхват и героите партизани. Авторите на партизански песни разказват, че Смирненски е любим поет във всички отдели и че мнозина загиват с неговите стихове на уста.

Изключително голяма е и литературно-историческата роля, която изиграва творчеството на поета. С него се открива новата социалистическа епоха и развитието на българската литература. Почти до Десети септември 1944 г. класовата борба на литературния фронт е главно борба в защита на Смирненски или против Смирненски. Отношението към неговата поезия разкрива класовите позиции на литературните дейци. Реакционерите ненавиждат комунистическите му стихове, не чувствуват красотата им, отричат художествената им стойност. Те са за тях опасна и преднамерена противоразна агитация. „Фалшива публичност“, която „не трогва и не възбужда“. За представителите на напредничава литературна мисъл обаче поезията на Смирненски, обратно, е пример на истински нов, въдъхновен творчество. Всички щогоде прогресивни и действително талантливи поети през 20-те и 30-те години подхващат и следват линията на социалистическо творчество, очертана първо от Христо Смирненски. Те се мъчат да следват неговия творчески подход към отразаваната обществена действителност. Учат се да пишат като поети-революционери, да сочат комунистическите идеали на бъдещето, да възбавят социалистическата революция.

След Христо Смирненски за всеки български писател има само две възможности: или да тръгне по пътя на социалистическото творчество, или да се заеме с реакционна агитация.

Записал спомените:
Димитър Р. ДИМОВ

Снимка на корицата на първото издание на „Да бъде ден!“

социалистическата революция, „бард на комунизма“, „забележителен майстор художник“, „безсмъртен литературен творец“. Смята поезията му за „могъща и вихрена“, „огнена“, „вечно хубава и жизнена“.

Поземно написаните революционни стихотворения на поета са се въоръжили здраво в паметта на трудещите се в нашата страна. Те живеят в душите им. Те отдавна са влезли в самия бит на българите. Превърнали са се в наша вседневна духовна храна. Станали са българско всекидневие. С поезията на Смирненски ние сме свързани, както се свързва с красотата на родната природа или с удобствата на хубав и уютен дом. И както човек недооценява красотата и удобствата, с които е свикнал, така и ние често недооценяваме, не разбираме изцяло величното на големия, на изключителния поет Хр. Смирненски.

По наставна ден празничен — навършват се 40 години от смъртта му и 65 години от неговото раждане. Това е един от празниците на българската култура, един от празниците на социалистическа България. А в празник човек разкъсва завесата, с която всекидневие крие от погледа му забавляващата го красота. Очите се развъртат широк, за да се види и онова, което изниква не просто да се погледне, а да се осъзнае, да се разбере, да се почувствува и живее. В деня на 65-та годишнина от раждането на поета Христо Смирненски неговата поезия звучи по-мощно и по-тържествено — празнично. Ние всички я чувстваме по-силно и по-дълбоко, защото тя затрептява в душите ни с нова мота, защото трогва сърцата ни по нов начин. Защото отново ни вдъхновява за работа, за труд и името на великите комунистически идеали.

доцент Пеню РУСЕВ
зам. ректор на ВПИ „Братя Кирил и Методий“ — В. Търново

Христо СМирненски ДА БЪДЕ ДЕН

НОЩТА е черна и зловеща,
нощта е ледна като смърт.
В разкъсаната земя гряд
струни се бавно кръв гореща.
В димящите развалини
безокийн демон на войната
развъл е хищно знамената
и меч въз мек безспир звъни.
Сред мрака непрогледно гъст
стърчи злокобен силует
на някакъв грамаден кръст
и хиляди тълпи отред
вървят, подгонени натам
от яростта на златния бог.
И мрака става по-дълбок,
тъмните нива се еддаи.
За въздух жадни са гърдите,
очите молят светлина,
един копнеж, мечта една
гори и се топи в душните,
и през съзвн и кървав гнет,
през ужаса на мрак студен
разбуен вик гърми наред:
„Да бъде ден! Да бъде ден!“

ПРЕЗ БУРЯТА

Аз ще дочакам празника на моите братя
и размаха на техните крила,
когато върху хиляди чела
ще начертая смъртен знак съдбата,
и бурята със гръм ще призове
възбуждените си синове.

През сумрака на тежки горести и грижи,
през грохота всевечен из труда
ще заблестят предутринна звезда,
и от прихлупените тъмни хижи
безименни борци ще полетят
по стръмния и свят Спартакос път.

ПОЕТЪТ В НАШИЯ ОКРЪГ

През 1919 година Цанко Бакалов — Черновски тогавашен министър на железниците, назначава Христо Смирненски за черковник в Дирекцията на пестройните при Министерството на железниците. В края на май 1919 г. Христо Смирненски е командирован за два месеца в селата Бяла черна — Сухиндол, за да вземе участие в подготовителната работа по трасиране на железопътната линия. Там той написва следните творби: „Селски примамодни“, „В дълбините“, „Мам от Павликени“, „Черешка“ и др. Запознава се и с Елена Илиева — Попова, жителка на гр. Павликени, тогава ученичка във В. Търновската девическа гимназия. Другарката Елена Попова беше любезна да разкаже скъпите си спомени за въдъхновения певец на пролетарската революция.

ПРЕЗ 1919 г. бях ученичка в Търновската девическа гимназия. Аз и още три ученички, също от Павликени, си отивахме в пролетна ваканция. На гара Горна Оряховица, както седяхме в коридора на влака и си говорехме, до нас се приближи едно младо момче и се намеси в нашия разговор. Запознахме се. Тогава за пръв път чух името му — Христо Измирлиев. На гара Павликени се разделихме. Христо замина за Бяла черна.

Един ден през пролетната ваканция уредихме забава у къщата на нашия съгражданин Ламби Войнов. Всички танцвахме. Неочаквано Христо Измирлиев влезе при нас и ми каза: „Познавате ме, нали? Може би, си спомняте, че преди няколко дни пътувахме заедно от Г. Оряховица до Павликени“.

Повечето от младежите, които присъствуваха на забавата, бяха все студенти. Всички бяха елегантно облечени, а Христо Измирлиев — с всекидневните си дрехи. Повечето от студентите, синове на павликенските тузове, посрещнаха враждебно Христо.

Въдъхновявайки се от тази наша забава, Христо Смирненски написва стихотворението „Мам в Павликени“, което е много скъпо за мене. Не след дълго той ми изпрати и оригинала — ръкопис на стихотворението.

Третата ми среща с Христо Смирненски става на Сухиндолското шосе. Това беше пак през пролетната ваканция на 1919 г. Той вървеше с Асен Развигиатов и още един другар, вероятно инженер. Отиваха да занесат храна на родителите си, които работеха на полето. Неочаквано, както вървях по пътя, Христо излезе пред мене и ме спря с думите: „Искам да те придружа“. Аз се смутих, изчервих се и казах: „Не, срамно е де“.

И на тримата дадох по една шепа череши. В знак на благодарност Христо извади от чантата си три книги и ми ги подари. Спомням си, че едната беше озаглавена „В училищния двор“. Тази трета наша среща дава повод на Смирненски да напише стихотворението си „Черешка“.

Последната ми среща с Христо става на гара Горна Оряховица по време на Железничарската стачка през декември 1919 г. Този път си идвах в зим на ваканция. Христо, идващ от Варна с една възрастна жена, не знаа кой беше. Стачката на железничарите беше парализирала движението на влаковете. За да прекараме по-весело времето, ние, учениците и ученичките, започнахме да играем хор. Христо се хвана до мене и през цялото време играехме заедно.

Войка да върви с младеж из полето. Кавното има да ми наваш — кажи ми го тук на шосето. Говорихме много и то по най-различни въпроси. Обедът на родителите ми закъсна с два часа. На търване Христо и Асен Развигиатов ми поръчаха да кажа на Асен Михалев — Селския, мой съгражданин, че искам на всяка цена да се срещна с него. Обещах, че ще изпълня молбата им. В торбичката, която носех, имаше череши.

Кой си ти? — попита го Дяволът.
— Аз съм плебей по рождение и всички дрипливици са мои братя! О, колко грозна е земята и колко са нещастни хората.

Това говореше млад момък с изправено чело и стиснати юмруци. Той стоеше пред стълбата — висока стълба от бял мрамор с розови жилки. Погледът му бе стрелнат в далечината, дето като мътни вълни на придошла река, шумяха сивите стълпи на мизерията. Те се възбужаха, кипваха много, вдигаха гора от сухи черни ръце, гръм от негодувание и яростни викове разлюляваха въздуха и ехото замиряше бавно, тържествено, като далечни топовни гърмежи. Тълпите растяха, идеха в облаци жълт прах, отделни силуети все по-ясно и по-ясно се изрязаха на общия син фон.

— Аз съм плебей по рождение и всички дрипливици ми са братя! О, колко грозна е земята и колко са нещастни хората! О, вие, там горе, вие...
Това говореше млад момък с изправено чело и стиснати в закана юмруци.
— Вие мразите ония горе? — попита Дяволът и лукаво

едно. Но ние нетърпеливо искаме час по-скоро да се завърши при близките си. Отидохме при началника на гарата и настоявахме да ни композира влак. С нас дойде и Христо. Той заяви на началника: „Никакъв влак няма да композираш! Тук можем да седим не един, но три и повече дни. Нас няма да гледаш. Стачкуващите железничари трябва да победят.“ Стана ми ясно, че Христо Измирлиев е с цялото си сърце и душа на страната на стачкуващите железничари.

През периода 1920—1921 г. Христо ми написа пет писма от София. Подари ми и една снимка. Искам да подчертая, че той много хубаво говореше — просто, сякаш всичко излизаше в стихове“.

Записал спомените:
Димитър Р. ДИМОВ

ПРИКАЗКА ЗА СТЬАБАТА

Посветена на всички, които ще кажат: „Това не се отнася до мене!“

— Кой си ти? — попита го Дяволът.
— Аз съм плебей по рождение и всички дрипливици са мои братя! О, колко грозна е земята и колко са нещастни хората.

Това говореше млад момък с изправено чело и стиснати юмруци. Той стоеше пред стълбата — висока стълба от бял мрамор с розови жилки. Погледът му бе стрелнат в далечината, дето като мътни вълни на придошла река, шумяха сивите стълпи на мизерията. Те се възбужаха, кипваха много, вдигаха гора от сухи черни ръце, гръм от негодувание и яростни викове разлюляваха въздуха и ехото замиряше бавно, тържествено, като далечни топовни гърмежи. Тълпите растяха, идеха в облаци жълт прах, отделни силуети все по-ясно и по-ясно се изрязаха на общия син фон.

— Аз съм плебей по рождение и всички дрипливици ми са братя! О, колко грозна е земята и колко са нещастни хората! О, вие, там горе, вие...
Това говореше млад момък с изправено чело и стиснати в закана юмруци.
— Вие мразите ония горе? — попита Дяволът и лукаво

по косматата ръка на Дявола го дръпна:

— Стига! Спри да чуеш как стенат там доле твоите братя!

Момъкът спря и се вслуша — Странно: защо те започнаха изведнъж да пейт весело и тъй безгрижно да се смеят? ... И той пак се затече. Дяволът пак го спря:

— За да минеш още три стъпала, аз искам очите ти!

Момъкът отчаяно махна ръка:

— Но тогава аз няма да мога да виждам нито своите братя, нито тия, на които отивам да отида!

Дяволът:

— Ти пак ще виждаш. ... Аз ще ти дам други, много по-хубави очи!

Момъкът мина още три стъпала и се вгледа надолу. Дяволът му напомни:

— Виж голите им кървави меса!

— Боже мой! Та това е тъй странно! Като успяла да се облека, толкост хубаво! А вместо кървави рани, те са обичени с чудно алени рози! ...
През всеки три стъпала

Дяволът взимаше своя малък откуп. Но момъкът вървеше, той даваше с готовност всичко, стига да стигне там и да отида на тия князе и принцове! Ето едно стъпало, само още едно стъпало и той ще бъде горе! Той ще отмъсти зарад братята си!

— Аз съм плебей по рождение и всички дрипливици...

— Млади момко, едно стъпало още. Само едно стъпало и ти ще отидаш. Но аз винаги за това стъпало измам двоен откуп: дай ми сърцето и паметта си.

Момъкът махна ръка:

— Сърцето ли? Не! Това е много жестоко!

Дяволът се засмя гърлесто, авторитетно.

— Аз не съм толкова жесток. Аз ще ти дам в замяна златно сърце и нова памет! Ако не приемеш, ти няма да имаш да минеш туй стъпало, никогата няма да отидаш за братята си — тия, които имат лица като пъясък и стенат по-зловещо от декемврийските виелици.

Юношата погледна зелените проници очи на дявола.

— Но аз ще бъда най-нещастният. Ти ми вземаш всичко, човешко.

— Напротив — най-щастливият! ... Но? Съгласен ли си: само сърцето и паметта си?

Момъкът се замисли, черна синак легна на лицето му, по сбръканото чело се оториха мътни капки пот, той гневно сви юмруци и процеди през зъби:

— Да бъде! Вземай ги!

И като лятна буря, гневен и сърдит, развтрил черни коси, той мина последното стъпало. Той беше вече най-горе. И изведнъж в лицето му грейна усмивка, очите му заблестяха с тиха радост и иморудите му се отпуснаха. Той погледна пируващите князе, погледна доле, дето реवेशе и проклинаше сивата дрипава тълпа. Погледна, нито мускул не трепна по лицето му: то бе светло, весело, доволно. Той виждаше доле празнично облечени тълпи, стоновите бяха вече химни.

— Кой си ти? — дрезгаво и лукаво го попита Дяволът.

— Аз съм принц по рождение и боговете ми са братя! О, колко красива е земята и колко са щастливи хората!

Хр. СМирненски

